

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Svmmae Virtvtvm, Ac Vitiorvm , Tomus ...

Guilelmus <Peraldus>

Lvgdvni, 1585

De peccato mendacij. Cap. V.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-46161](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-46161)

¶ *Septem quæ sacra scriptura dissuadet circa iuramentum.*

EST notandum quod circa iuramentum septem dissuadentur in sacra scriptura. ¶ Primum est, appetitus iurandi, siue affectio. vnde Iaco. 5. Ante omnia fratres mei nolite iurare, neque per cælum, neque per terram, neque per aliud quodcunque iuramentum. Sic autem sermo vester, est, est, non, non, vt non sub iudicio decidatis. Secundum est assiduitas iurandi. vnde Eccl. 23. Iurationi nõ assuescat os tuum. Multi sunt casus in illa. Et iterum: Nominatio Dei non sit assidua in ore tuo. ¶ Tertium est, iurare ex leui causa vel nulla. Vnde Deut. 5. Non vsurpabis nomen Dei tui frustra: quia non erit impunitus qui super re vana illud assumpserit. Tria alia, quæ dissuadentur circa iuramentum sunt, falsitas eius quod iuratur, subita iuratio, & iuratio iniusta, quæ per oppositum innuitur Ierem. 4. vbi sic legitur: Iurabis, Viuit dominus in veritate, & in iudicio, & in iustitia. ¶ Septimum est, iurare per creaturas. vnde Matthæi quinto, Ego autem dico vobis non iurare omnino: neque per cælum, quia thronus Dei est: neque per terram, quia scabellum pedum eius est. Ideo autem dissuadetur iurare per creaturas, ac assiduitate sic iurandi labantur homines in idololatriam.

De peccato mendacij.

C A P. V.

SEQUITUR de peccato mendacij. De quo hoc ordine dicemus. Primo dicemus quid sit mendacium, & ponemus ea quæ possunt valere ad detestationem huius peccati. Secundo tangemus aliquid de diuersis diuisionibus mendacij.

¶ *Quid sit mendacium secundum Augustinum, & de his quæ faciunt ad eius detestationem.*

EST autem mendacium secundum Aug. falsa significatio vocis cum intentione fallendi. ¶ Ad detestationem huius peccati, Primo possunt valere verba sacra scriptura quæ dissuadet nobis mendacium. Vt est illud Eccl. 4. Ne accipias faciẽ aduersus faciem tuam, nec aduersus animam tuam mendacium. Faciẽ aduersus faciem suã accipit, qui veritate exclusa à corde suo, quæ est Dei similitudo, falsitatem, quæ diaboli est facies, assumit. & Eccl. 7. Noli amare mendaciũ. & post in eodem cap. Noli velle mentiri omne mendaciũ. ¶ Secundo potest valere ad detestationem huius peccati hoc, quod peccatum istum est diabolicum. Primum enim mendaciũ dixit diabolus, Gen. 3. Nequaquã morti mini. vnde Io. 8. legitur de diabolo: Cũ loquitur mendacium, ex propriis loquitur: quia mēdax est & pater eius. Ipse est pater mendacij, quia primus inuentor est, & pater eius, scilicet hominis

nis

nis mendacis. Homo enim mēdax, filius est diaboli imitatione
 Io. 8. Vos ex patre diabolo estis, & desideria patris uestri
 facere. ¶ Tertio potest valere ad detestationē huius peccati
 q̄ peccatum istud membrum inquinat, in quo magis est in-
 cens immunditia, scilicet os. Reddit enim illud abominabile
 Deo. Vnde Prouerborum duodecimo: Abominatio est domo
 no labia mendacia. Si quis os suum apertum haberet multū
 aliis rebus immundis quæcumque uellent ibi intrare, & permi-
 teret ea ibi nidificare, os eius abominabile esset hominibus. Si
 os mendax est abominabile Deo, cum immunditia mendaci
 multo amplius displiceat Deo, quam immunditia mulcatū
 similitum rerum. ¶ Quarto potest valere ad detestationē huius
 peccati hoc, q̄ peccatum istud hominē falsum reddit, quantū
 præualet bonus denarius denario falso, tantum præualet homo
 verax homini falso & mendaci. Vnus bonus denarius ualeat
 centum falsos, & vnus homo verax centū mendaces. Vnde melius
 melioraret se aliquis, si remoto peccato mendacii uera de celo
 loqueretur: quia cui non displiceat si aliquem de denariis
 inuenit falsum? quis est qui non potius uelit habere denarios
 bonos, quam falsos? Sed de seipsis non dolent miseri homines,
 quando seipsos falsos inueniunt, & potius se uolunt esse falsos,
 quam ueros. In quo apparet cæcitas eorum qui amplius amant
 denarium vnum quam seipsos. ¶ Quinto potest valere ad dete-
 stationem huius peccati hoc, q̄ mendacium est quasi quoddam
 venenum, quod tantæ efficaciam est, q̄ in ipso ore existēs hominem
 interficit: iuxta illud Sap. 11. Os quod mentitur, occidit animam.
 Vnde mirū est quomodo miseri homines non timēt quū ueno-
 num istud in ore sentiunt. Peius est venenū istud veneno ma-
 teriali: sicut causa deterior solet esse suo effectu. Mendaciū enim
 quod fuit in ore serpentis, occasio uidetur fuisse ueneni quod
 ore habet serpens. ¶ Sexto potest valere ad detestationem huius
 peccati, hoc q̄ omnis mētiens proditor est. Vult enim q̄
 cui mentitur, fidem sibi adhibeat: fidē tamen ei non seruat,
 vult eum decipere. ¶ Septimo potest valere ad detestationē huius
 peccati magnitudo ipsius, quæ insinuat nobis. Eccl. 20.
 sic legitur: Porior est fur, quam assiduitas uiri mendacis: peior
 rationem autem ambo hæreditabunt. Ideo uidetur esse peior
 assuetus est mendaciis, quā fur: quia fur nocet corpori: ille autem
 qui mētitur, nocet animæ, dum eam in errorem inducit. Irē appē-
 titus malus qui est in furore, quo ipse appetit rem alienā, est ap-
 petitus rei bonæ: sed appetitus eius qui mētitur, est appetitus
 mali

malæ. Fur enim suum bonum temporale quarit, sed mentis alienum malum, scilicet errorem proximi. Vnde peccatum mendacij, peccatum diabolicum est, & peccatum malitiæ: & numeratur à Salomone inter peccata quæ odit dominus, Prou. 6. vbi sic legitur: Sex sunt quæ odit Deus, & septimum detestatur anima eius, Oculos sublimes, linguam mendacem &c. Si ergo qui in furto deprehenderetur, erubesceret, sic erubescere deberet, si mendacium eius deprehenderetur. Hoc autem quod dictum est, quod & fur & mendax perditionem hæreditabunt: non est intelligendum de quocumque mendace, sed de illo qui dicit mendacium perniciosum & nocivum: & ad eandem speciem mendacij referendum est quod dictum est prius, Os quod mentitur, occidit animam. & illud Psal. Perdes omnes qui loquuntur mendacium. ¶ Octavo potest valere ad detestationem huius peccati pœna qua punitur peccatum istud: De qua habetur Pro. 20. Suavis est homini panis mendacij, & os eius implebitur calculo. De pœna etiam mendacij habetur Act. 5. de Anania, vbi sic ait Petrus: Non est mentitus hominibus, sed Deo. Audiens autem Ananias hæc verba, recidit & expirauit. ¶ Nono potest valere ad detestationem huius peccati hoc, quod peccatum istud valde nocivum est ecclesiæ Dei. Facit enim ut vix alicui fides adhibeatur. Hieronymus: Mendaces faciunt ut vera dicentibus non credatur: vnde propter mendacia hominum multiplicantur iuramenta & periuria. Lingua hominis mendacis est velut arcus diaboli, oculos interiores filiorum Dei sagittans. vnde Iere. 9. Extenderunt linguam suam quasi arcum mendacij, & non veritatis, & ibidem: Sagitta vulnerans lingua eorum. ¶ Decimo potest valere ad detestationem huius peccati, si ostendatur quanti meriti sit abstinere ab hoc peccato: ad quod pertinet quod in Vitis patrum legitur de quodam eremita, qui visitatus est ab aliis eremitis delatis illuc per fluuium ministerio angelorum: qui dixit illis querentibus aliquid de eius conuersatione: Hoc custodiui ex quo conuersus sum, quod nunquam mendacium de ore meo procederet, nec postposui amorem caelestium terreno amori: sed nec gratia domini in his mihi defuit: quicquid petij à domino, sine mora consecutus sum. & infra triduum, sicut ipsi præuiderunt, mortuus est, & anima eius ab angelis, ipsis videtibus, recepta est. Magni meriti sciebat Salomon esse à mendacio cauere, cum hoc petiit Prou. 30. Vanitatem & verba mendacij longe fac à me. ¶ Undecimo potest valere ad detestationem huius peccati hoc, quod homines assueti huic peccato in opprobrio magno sunt. vnde Eccles. 20. Opprobrium magnum

in homine, mendacium, & post ibidem: Mores hominum mendacium sine honore, & confusio illorum cum ipsius sine intentione, & Eccl. 4. Non contradicas verbo veritatis vilo modo, & de mendacio in iuditionis tua confundere. ¶ Duodecimo potest valere ad detestationem huius peccati hoc, quod grauer vuloratur, qui cadit in peccato isto. Vnde Eccles. 20. Lapsus falsae linguaz quasi qui in pavimento cadit. Multum videtur esse contemptus mentiens, cui potius placet quod non est, quam quod est: & multum videtur habere oculos cordis infirmos, cum tenebre falsitatis ei placeant, & lumen veritatis ei displiceat. Corruptiōnem hominis mendacis insinuat Aug. super illud Psal. Perdet omnes qui loquuntur mendacium, sic dicens: Merito perditur mentiens, quia declinat ab eo quod est ad id quod non est.

¶ De diuisionibus mendacij.

SEQUITUR de diuisionibus mendacij, quae multae sunt. Prima est in octo membra siue octo species, quas ponit Aug. in libro de mendacio. ¶ Prima species est, mendacium in doctrina religionis, quod est contra fidem vel bonos mores. Hoc summè fugiendum est, ad hoc nulla causa quisquam habet adduci. Secunda est, quod nulli prodest, & alicui obest. Tertia est, quod vni prodest, & alij obest. Quarta est, quod fit sola mentendi falsitatisque libidine: quod est mirum mendacium, sicut dicit beatus Aug. Quinta, quod fit cupiditate placendi de suauis eloquio. Sexta quod nulli obest & alicui prodest ad pecuniam eius seruandam. Septima, quod nulli nocet, & alicui prodest ad vitam corporis seruandam. Octaua est, quod nulli obest, & ad hoc prodest ut ab inimicis vitia corporis aliquem tueatur. Tres primae species mendacij sunt mortualia peccata, si cum deliberatione dicantur. Quinque alia venialia sunt peccata, nisi assit aliqua circumstantia quae ea mortalia faciat. ¶ Alia autem diuisio mendacij diuiditur in tres species, scilicet mendacium perniciosum, & iocosum, & officiosum siue benignum. Primum membrum huius secundae diuisionis continet tria prima membra primae diuisionis. Secundum vero membrum continet quattuor & quintum. Tertium autem membrum huius diuisionis continet tria membra primae diuisionis. ¶ Tertia autem diuisio mendacij est in mendacium principalis assertionis, & mendacium falsi testimonij.

¶ De his quae possunt valere contra falsum testimonium

AD detestationem vero falsi testimonij aliqua addere possumus licet ea quae prius dicta sunt ad detestationem mendacij, ad idem potest fieri referri. Notandum ergo quod contra peccatum falsi testimonij, potest valere verba sacrae scripturae quae istud distuadent: vt est illud

lud Exo. 29. Non loqueris cōtra p̄ximū tuū falsū testimoniū. Et ciul. 23. Nō iūges manū tuā, vt pro impio dicas falsū testimoniū. ¶ Secūdo possūt valere ad idē coninationes, quas Sacra scriptura facit falsis testibus: vt est illud Pro. 19. Testis falsus nō erit impunitus, & qui loquitur mēdacia peribit: & Pro. 21. Testis mēdax peribit. ¶ Tertium est, quod hoc peccatū multum nocuum est. Nocet enim Deo, nocet iudici, nocet ei cōtra quē testimoniū fertur. Vnde Aug. Falsus testis tribus personis est obnoxius. Primū Deo, cuius præsentiā cōtemnit. Deinde iudici, quē mēdico fallit. Postremo innocētī, quē falso testimonio lēdit. vnde falsus testis licet septennē penitentiā egerit de falso testimonio, nondum tamen liberatus est, donec ip̄i satisfecerit pro posse suo, qui rē suā pro falso testimonio amisit. Testis iniquus deridet iudicium: vt legitur Prou. 19. & ideo in extremo iudicio merito deridebitur: quia per quā peccat homo, per hęc & torquetur. Sap. 11. ¶ Quartū est hoc, q̄ ipse vendit dominū: vnde super illud Mart. 26. Tunc abiit Iudas, &c. dicit glo. Multi hodie sunt qui factū Iudæ: execrantur, & idē faciunt, nā cum pro munere falsū testimoniū dicunt, quia veritatē negāt, Deum qui veritas est, vēdunt. Et notandū q̄ qui vult à peccato mēdaciū cauere, oportet, q̄ peccatum cupiditatis à se repellat: ex peccato enim cupiditatis mēdacia procedūt, vt pater in mercatoribus. Vnde Cain q̄ inter homines primus legitur mendaciū dixisse, Gen. 4. Nescio Dñe: n̄quid custos fratris mei sum, &c. interpretatur possessio. Cupiditas etiā causa fuit, q̄ Ananias & Saphira Petro mētiū sunt. Timorē etiā humanū oportet remouere, qui vult cauere à mendacio. Hac de causa Petrus Dominū negauit.

De peccato detractionis Et de duodecim quæ possunt valere ad eius detestationem.

CAP. VI.

Primo dicemus de peccato eorū qui detractiones proferūt. Secūdo de peccato eorum qui libenter eas audiunt. Tertio vero tangemus aliquid de impatiētia eorū quibus detrahitur. Circa primū primo ponemus ea quæ possunt valere ad detestationem detractionis. Secūdo tāgemus de diuersis speciebus detractionū. ¶ Notandū ergo q̄ duodecim sunt quæ possunt valere ad hęc verba Sacra scripturæ, quæ nobis hoc vitium dissuadent. De quibus pauca ponemus. Dissuadetur autem nobis hoc vitium Leuit. 19. vbi sic legitur: Non maledices surdo, nec corā cæco pones offendiculum: sed timebis Dominū Deum tuum. Ad literam, valde impium est surdo maledicere, quū ipse non audiat: nec cōtra obiecta aliquid possit respōdere. Valde etiam

NN